



Samferdselsdepartementet

Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET	
AVD./SEK.: VSS	S.BEH.: DN
17 OKT. 2008	
S.NR.: 06/197-72	AVSKREVET:
ARKIVKODE: 340.0	

Vår ref.: 200800077-99 /020 &13
Deres ref.:

Lillehammer, 16. oktober 2008

Uttalelse til forslag om endringer i yrkestransportloven og jernbaneloven: Tilsette sine retter ved bruk av konkurranse i kollektivtransportloven mv.

Vi viser til Samferdselsdepartementets brev av 23.05.08 med høringsdokument om forslag til enkelte endringer av yrkestransportloven og jernbaneloven.

Fylkesutvalget i Oppland behandlet saken om tilsettes rettigheter ved bruk av konkurranse i kollektivtransportloven mv i møte 14.10.08 og gjorde følgende vedtak:

Oppland fylkeskommune støtter Samferdselsdepartementets foreslåtte endringer i yrkestransportloven om de ansattes rettigheter ved bruk av konkurranse i kollektivtransportsektoren mv.

Saksinnstillingen er vedlagt.

Det er ingen merknader til de andre endringsforslagene.

Med hilsen

Ove Søberg

Vedlegg: Saksinnstilling FU-sak nr 133/08



Arkivsak-dok. 200800077-94
Arkivkode 020 &13
Saksbehandler Ove Søberg

Saksgang
Fylkesutvalget

Møtedato
14.10.2008

**ENDRING AV YRKESTRANSPORTLOVEN OM DE ANSATTES RETTIGHETER
VED BRUK AV KONKURRANSE I KOLLEKTIVTRANSPORTSEKTOREN MV**

Forslag til

VEDTAK

Oppland fylkeskommune støtter uttalelsen fra Kommunenes Sentralforbund (KS) til foreslåtte endringer i yrkestransportloven om de ansattes rettigheter ved bruk av konkurranse i kollektivtransportsektoren mv.


Bernt M. Tordhol


Arild Bøhn

Vedlegg: Høringsuttalelse fra Kommunenes Sentralforbund

SAKSINNSTILLING

Samferdselsdepartementet har i brev av 23.05.08 sendt til høring et forslag om endring av yrkestransportloven når det gjelder de ansattes rettigheter ved bruk av konkurranse i kollektivtransportsektoren. Hovedinnholdet er at reglene i arbeidsmiljølovens kapittel 16 om virksomhetsoverdragelse skal gjelde ved bruk av konkurranse ved tildeling av kontrakt i innlands kollektivtransport på veg. Reglene om overdragelse av virksomhet skal gjelde selv om kravene til overdragelse i § 16-1 ikke er oppfylt.

Målet med forslaget er å styrke arbeidstakernes rettigheter i kollektivtransportsektoren ved at virksomhetsoverdragsreglene skal gjelde i alle situasjoner ved bruk av konkurranse. Det poengteres at innsparinger gjennom konkurranse ikke skal skje som følge av svekkede lønns- og arbeidsvilkår for arbeidstakerne. Spesielt er det ønskelig å hindre at eldre og syke arbeidstakere blir utstøtt fra arbeidsmarkedet som følge av bruk av konkurranse.

Yrkestransportloven, § 8 har i dag følgende ordlyd:

§ 8 Anbud ved tildeling av løyve

Ved tildeling av løyve etter §§ 6 og 7 kan det nyttast anbod. Departementet gjev nærare forskrift om anbod.

I Forskrift om anbud i lokal rutetransport § 4 tredje ledd er fortrinnsrett for ansatte omtalt:

Oppdragsgiver kan (uår utheving) i anbudsinnbydelsen bestemme at operativt personell ansatt i selskap som får innskrenket rutevirksomheten som følge av overgang til ny løyvehaver etter anbud, skal ha fortrinnsrett ved nyansettelser i det overtagende selskap dersom det overtagende selskap på overtagelsestidspunktet har behov for nyansettelser.

Bestemmelsen gir oppdragsgiver mulighet til å sikre operativt personell fortrinnsrett til nyopprettede stillinger hos anbudsvinner. Fylkeskommunen har tatt inn en slik klausul i sine anbudskontrakter.

I samme forskrift § 4 fjerde ledd står det videre:

Den som skal delta i en anbudskonkurranse må forplikte seg til å følge lønns- og arbeidsvilkår for operativt personell som minst svarer til en av de landsomfattende tariffavtaler. Tilsvarende forpliktelser gjelder for ei tilsvarende gruppe av arbeidstakere ansatt av underleverandør, jf § 14.

Bestemmelsen bidrar til å hindre sosial dumping ved at vinneren er forpliktet til å følge en landsomfattende tariffavtale.

Samferdselsdepartementet har foreslått en ny § 8 med følgende ordlyd:

"§ 8 Konkurranse ved tildeling av løyve

(1) Ved tildeling av løyve etter §§ 6 og 7 kan det nyttast konkurranse.

(2) Ved bruk av konkurranse gjeld reglane i arbeidsmiljøloven kapittel 16, §§ 16-2 til 16-7, om arbeidstakarar sine retter ved overdraging av verksemd. Dette gjeld og når konkurranse vert gjennomført av administrasjonsselskap på oppdrag frå løyvestyresmakta.

Reglane i dette leddet skal berre gjelde i dei tilfelle kor verksemda etter konkurranse vert drive med same transportmiddel som for.

(3) Løyvestyresmakta skal ved utlysing av konkurranse gi informasjon om talet på tilsette hos noverande løyvehavar, med alder og ansiennitet på dei tilsette, samt gi ei oversikt over lønns- og arbeidsvilkåra deira.

(4) Løyvestyresmakta kan krevje at ei verksemd som har løyve etter §§ 6 eller 7 skal utlevere slik informasjon som vert rekna for nødvendig for at løyvestyresmakta i utlysinga av konkurransen skal kunne gjere kjent informasjon som nemnt i tredje ledd.

(5) Den som får tildelt løyve gjennom konkurranse må forplikte seg til å sikre dei tilsette som direkte medverkar til å oppfylle kontrakten, lønns- og arbeidsvilkår som ikkje er dårlegare enn det som følgjer av gjeldande landsomfattande tariffavtale eller det som elles er normalt for vedkommande stad og yrke. Tilsvarende plikt gjeld for underleverandørar.

(6) Departementet gjev nærare forskrift om konkurranse.

Tidligere behandlinger av spørsmålet om virksomhetsoverdragelse

Høsten 2005 la EU-kommisjonen fram forslag til ny forordning om kollektivtransport på vei og bane. Et av elementene i forordningen omhandlet virksomhetsoverdragelse og i sin høringsuttalelse (FR-sak 61/06) uttalte Oppland fylkeskommune at krav om virksomhetsoverdragelse burde være frivillig og opp til transportkjøper å bestemme.

I forbindelse med konkurranseutsetting av bybusstransporten i Lillehammer i 2007, anmodet Oppland Transportarbeiderforening om at arbeidsmiljølovens bestemmelser om virksomhetsoverdragelse skulle legges til grunn i anbudet. Fylkesutvalget behandlet konkurransegrunnlaget i sak 23/07 og presiserte og forsterket krav i tidligere konkurransegrunnlag om ansattes rettigheter og lønnsvilkår. Vedtaket ga imidlertid ikke eksplisitt uttrykk for at arbeidsmiljølovens bestemmelser om virksomhetsoverdragelse skulle gjelde.

Merknader

Det er viktig at arbeidstakere sikres så godt som mulig der det benyttes konkurranse ved kjøp av kollektivtransporttjenester. Både transportnæringen og arbeidstakerorganisasjonene har vært skeptiske til innføring av anbud av hensyn til frykt for å miste oppdrag og av frykt for å miste arbeidsplasser eller få dårligere lønns- og arbeidsforhold.

Samferdselsdepartementet ønsker i dette forslaget å gå svært langt for å sikre arbeidstakernes rettigheter. Gjeldende lover og forskrifter legger allerede godt til rette ved å gi oppdragsgiver mulighet til å gi ansatte fortrinnsrett til ansettelse ved overgang til ny anbudshaver. I Oppland er denne praksisen innarbeidet i de kontrakter som er inngått etter konkurranse.

Det er en del problemstillinger og betenkeligheter ved å innarbeide regelverket for virksomhetsoverdragelse i yrkestransportloven, slik det er foreslått:

- Bestemmelsene i arbeidsmiljøloven er i utgangspunktet tiltenkt situasjoner der berørte selskap er enige om overdragelsen. Utveksling av informasjon er da vesentlig enklere enn i en anbudssituasjon der det er et konkurranseforhold mellom selskapene. Informasjon om antall ansatte, deres lønns- og ansiennitetsstatus er helt nødvendig dersom tilbyderne skal kunne beregne sine kostnader i en situasjon der de er pliktige til å overta personell. En slik ordning vil representere merarbeid både for oppdragsgiver og tilbydere, og det er også grunnlag for å stille spørsmål om personvernet..
- Eksisterende operatør kan utnytte plikten til å overta personell til egen konkurransemessig fordel, bla ved selektiv utvelgelse av personell som evt skal følge med over til anbudsvinner. De fleste operatører vil fortsatt ha annen virksomhet igjen i selskapet og kan rokere personale slik at de sitter igjen med den delen av personalet som har høyest arbeidsevne og gunstigst alderssammensetning. Dette kan også gi grunnlag for ressurskrevende rettstvister.
- Bestemmelsene kan innebære at en anbudsvinner må overta flere ansatte enn nødvendig for å gjennomføre trafikken. Dette kan for eksempel være tilfelle der ny operatør tar ut gevinster gjennom mer effektiv drift. Ved behov for nedbemanning vil kostnadene ved dette hvile på anbudsvinner. Ved utarbeiding av tilbud må risiko for slike kostnader innarbeides. Kostnadene kan være betydelige og svært usikre, noe som kan vri konkurransesituasjonen i eksisterende operatørs favør. Dersom gjeldende regelverk beholdes vil kostnader ved nedbemanning belastes anbudstaperen.
- Merkostnader som oppstår ved at tilbydere må innkalkulere kostnader knyttet til plikt til å overta personell vil til syvende og sist bli belastet fylkeskommunen. I høringsnotatet er disse merkostnadene ikke utredet. Iverksettelse av en lovendring uten en nærmere

utredning av disse kostnadene og en tilfredsstillende finansiering av disse gjennom inntektssystemet, vil kunne medføre at merkostnadene må dekkes inn gjennom redusert ruteproduksjon.

Alternative forslag for å sikre de ansattes rettigheter

Forslaget fra Samferdselsdepartementet innebærer at bestemmelsene om virksomhetsoverdragelse skal gjelde alt personell, også eks.v. teknisk og administrativt personell.

Alternativ:

- Som et alternativ kan rettigheten begrenses til å gjelde operativt personell, jf dagens bestemmelse om at oppdragsgiver kan bestemme at operativt personell skal ha fortrinnsrett.
- Et annet alternativ kan være at regelverket styrkes ved at ansatte i det selskap som mister ruteproduksjon sikres fortrinnsrett til ledige stillinger hos anbudsvinner gjennom at det i lovteksten § 8 tas inn følgende ordlyd:
"Operativt personell ansatt i selskap som får innskrenket rutevirksomhet som følge av overgang til ny løyehaver etter anbud, skal ha fortrinnsrett ved nyansettelser i det overtagende selskap dersom det overtagende selskap på overtagelsestidspunktet har behov for nyansettelser."

Spesielle forhold

Fylkesrådmannen mener det kan være uheldig å utvide de alminnelige reglene om virksomhetsoverdragelse for enkelte typer virksomheter. Det vil videre kunne være uheldig å fastsette regler som er særnorske og som går lenger enn minimumsreglene i direktivet som er grunnlag for reglene i arbeidsmiljølovens kapittel 16.

Transport Økonomisk institutt (TØI) har i rapport 896/2007 "Økonomiske og administrative virkninger av å styrke ansattes rettigheter i kollektivtransport", på oppdrag for departementet, vurdert ulike sider ved forslaget om virksomhetsoverdragelse. I rapportens side 35 oppsummeres effekter for operatør på følgende måte: "Generelt impliserer reglene om virksomhetsoverdragelse ved anbud for operatører som tilbydere at de *må prise den økte usikkerheten* disse innebærer."

Uttalelse fra samarbeidende organisasjoner

KS har i sin uttalelse gått i mot forslaget og særlig begrunnet det med

- innskrenkning av den frie konkurransen
- særregulering/forskjellsbehandling mellom ulike sektor

Hovedpoenget med fri konkurranse er at aktuelle transportselskaper skal kunne "vinne kontrakter" basert på pris og kvalitet. Målet er effektiv bruk av samfunnets knappe resurser, mens konkurranse er middelet til å oppnå målet. Transportselskapene vil ofte ha egne ansatte, eget utstyr og egen organisasjon og det hefter betydelig usikkerhet til det å måtte overta alle berørte ansatte fra det selskapet som innehar kontrakter. Usikkerheten kan innebære relativt høye "overtallighetskostnader".

KS viser også til at det er uheldig at lovgiver særregulerer rettigheter for arbeidstakere innen en sektor. Det er en rekke sektorer som er utsatt for konkurranse. Her risikerer aktørene gjennom anbudskonkurranser å "tape kontrakter", og som følge av dette få et overtallighetsproblem. Det er vanskelig å se at transportsektoren har særskilte behov i forhold til andre konkurranseutsatte sektorer.

Oppland fylkeskommune er medlem av organisasjonen Kollektivtrafikkforeningen som representerer de fleste administrasjonsselskapene og enkelte fylkeskommuner. Denne foreningen går mot forslaget med hovedbegrunnelse knyttet til merkostnader, konkurransevridning og at dagens regelverk sikrer de ansattes rettigheter.

Fylkesrådmannens vurderinger

KS er fylkeskommunens arbeidsgiverorganisasjon, og talsorganisasjon i arbeidsgiverpolitiske spørsmål og operativ part i arbeidsrettslige spørsmål for kommuner og fylkeskommuner..

Det vil være naturlig å legge arbeidsgiverorganisasjons synspunkter til grunn for høringsuttalelsen, og i tillegg ta utgangspunkt i at vi er kjøper av transporttjenester. Vi er pålagt av staten å benytte anbudsinstittuttet for å oppnå konkurranse i markedet og gjennom det oppnå effektivitet i forhold til pris og kvalitet på samfunnets infrastruktur.

Fylkesrådmannen tilrår fylkesutvalget å legge KS sine synspunkter til grunn for fylkeskommunens uttalelse til endringer i yrkestransportloven om de ansattes rettigheter ved bruk av konkurranse i kollektivtransportsektoren mv.